

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І. А.
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Демографічна політика»

Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Ступінь	бакалавр
Статус	вибіркова, фахова
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	4-й семестр, 7, 8 квартали
Мова викладання	українська

Викладач: к. держ. упр., доц. Лашенко О. В..

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Демографічна політика» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 Соціальна робота / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2025. 16 с.

Розробники:

– Лащенко Оксана Василівна, доцент, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки бакалаврів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності І10 Соціальна робота та консультування (протокол № 1 від 28.08.2025 р.)

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ...	5
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1. Шкали.....	7
6.2. Засоби та процедури	8
6.3. Критерії	9
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	13
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	14

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти комплексу компетентностей у сфері демографічного розвитку та демографічної політики, у т. ч. засвоєння знань щодо теорії, правових основ, принципів, цінностей методів, технологій демографічної політики з урахуванням захисту національних інтересів, необхідності забезпечення сталого розвитку та подолання демографічної кризи. Вивчення дисципліни передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних управлінських знань у здобувачів вищої освіти.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	Зміст
ДРН – 01	Продемонструвати <i>знання</i> основних понять, теоретичних підходів до розгляду демографічної політики, <i>розуміння</i> мети, завдань, напрямів, пріоритетів, складових демографічної політики
ДРН – 02	Продемонструвати <i>вміння</i> аналізувати й оцінювати чинну демографічну політику країни, соціально-демографічні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях з урахуванням демографічних проблем та зарубіжного досвіду
ДРН – 03	Продемонструвати <i>вміння інтегрувати</i> теоретичні знання та практичний досвід демографічної політики, розуміти зв'язок між тенденціями демографічного розвитку з напрямками демографічної політики та конкретними завданнями у сфері соціальної роботи
ДРН – 04	Продемонструвати <i>здатність обґрунтовувати</i> шляхи подолання демографічних проблем, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки на основі знань суб'єктів та об'єктів, методів, форм та технологій демографічної політики
ДРН – 05	Продемонструвати <i>вміння приймати</i> професійні рішення у соціально-демографічній сфері, зокрема розробляти плани, програми заходів, спрямованих на покращення демографічної ситуації в країні, регіоні та громаді

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті дисциплінарні результати навчання
Б5 «Основи соціальної	- <i>обґрунтовувати</i> шляхи подолання проблем, складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки, <i>застосовувати знання</i> суб'єктів та об'єктів, методів, форм та технологій соціальної роботи, загальних засад індивідуальної, групової

Назва дисципліни	Здобуті дисциплінарні результати навчання
роботи»	<p>соціальної роботи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>приймати</i> професійні рішення у соціальній сфері, розробляти плани, програми заходів <i>на основі знань</i> мети, завдань, напрямів, пріоритетів, складових соціальної роботи, професійних цінностей соціальної роботи, системи публічного управління та адміністрування у соціальній сфері, функцій соціальних працівників, методів на форм соціальної роботи; - <i>приймати</i> практичні рішення для покращення соціального добробуту й соціальної безпеки, <i>організовувати</i> надання соціальних послуг, <i>застосовуючи</i> принципи та стандарти соціальної роботи, нормативно-правові засади, методи й форми соціальної роботи, знання про мережу закладів і технології соціальної роботи.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	52	17	35	6	55
практичні	68	34	34	6	55
лабораторні	–	–	–	–	–
семінари	–	–	–	–	–
РАЗОМ	120	51	69	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	52
ДРН – 01	Тема 1. Теоретичні засади демографічної політики	10
	1.1. Поняття та сутність демографічної політики	
	1.2. Типи демографічного розвитку. Основні напрями та методи проведення демографічної політики	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	1.3. Збір демографічної інформації. Поточний облік населення. Проведення переписів населення	
	1.4. Зв'язок демографічного розвитку із соціальною сферою. Вплив демографічної кризи на систему соціального захисту	
ДРН – 02	Тема 2. Світовий досвід демографічного розвитку та демографічної політики	10
	2.1. Демографічна політика у європейських країнах	
	2.2. Демографічна політика на пострадянському просторі	
	2.3. Демографічна політика у європейських країнах Америки	
	2.4. Демографічна політика у європейських країнах Близького Сходу	
	2.5. Демографічна політика у країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону	
	2.6. Демографічна політика у країнах Південної Азії	
	2.7. Демографічна політика у країнах Субсахарської Африки	
ДРН – 01 ДРН – 02	Тема 3. Особливості демографічного розвитку та демографічної політики в Україні	10
	3.1. Демографічний розвиток України та зміни державної демографічної політики до 1991 р.	
	3.2. Демографічна криза в Україні та її складові у роки незалежності. Народжуваність в Україні. Смертність в Україні	
	3.3. Регіональні аспекти демографічної кризи в Україні	
	3.4. Еволюція демографічної політики в Україні у роки незалежності	
ДРН – 03 ДРН – 04	Тема 4. Міграційні аспекти демографічного розвитку та демографічної політики в Україні	12
	4.1. Поняття та сутність міграцій та управління міграційними процесам	
	4.2. Еволюція внутрішніх та зовнішніх міграцій в Україні у роки незалежності	
	4.3. Вплив міграцій на основні демографічні показники в Україні. Позитивні та негативні наслідки трудової міграції українців за кордон	
	4.4. Проблема біженців та внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Загострення проблеми в Україні після початку зовнішньої агресії	
ДРН – 04 ДРН – 05	Тема 5. Проблеми удосконалення демографічної політики та розробка сучасної Стратегії демографічного розвитку	10
	5.1. Напрями підвищення народжуваності в Україні	
	5.2. Напрями подолання надмірної смертності в Україні	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	5.3. Напрями балансування міграційних процесів	
	5.4. Напрями вирішення проблеми ВПО	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	68
ДРН – 01	1. Наслідки демографічної кризи для соціальної сфери	12
ДРН – 02	2. Світовий досвід демографічної політики та можливості його адаптації в Україні	14
ДРН – 01 ДРН – 02	3. Визначення особливостей демографічного розвитку на місцевому рівні (області, районі, територіальній громаді)	14
ДРН – 03 ДРН – 04	4. Визначення особливостей міграційних процесів на місцевому рівні (області, районі, територіальній громаді)	14
ДРН – 04 ДРН – 05	5. Шляхи та напрями вирішення проблеми ВПО на загальнодержавному та місцевому рівнях	14
	РАЗОМ	120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня (для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури

лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час *екзамену* має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (бакалавр)

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
<p>♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання</p>	<p>Відповідь характеризує уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання 	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<p>♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації;</p> <p>♦ збір, інтерпретація</p>	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	<ul style="list-style-type: none"> - лаконічна. Комунікаційна стратегія: <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами;</p> <p>♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах;</p> <p>♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;</p> <p>♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп;</p> <p>♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії</p>	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	особистості (не реалізовано шість вимог)	
	- Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	- Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Активованій корпоративний акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one). Microsoft Office 365.

Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote.

Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle.

Підключення до Internet.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНІ

1. Васильєва Н. В. Методологічні засади державного управління демографічними процесами як умови забезпечення сталого розвитку в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електр. журнал.* 2020. № 10. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2020/5.pdf.

2. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики: колективна монографія / за ред. Е. М. Лібанової. Київ: Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи НАН України, 2014. 380 с.

3. Овдін О. В. Державне управління демографічними процесами: монографія. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 312 с.

4. Овдін О. В. Поняття та категорії державного управління демографічними процесами. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління.* Т. 32 (71). 2021. № 3. С. 8–12.

5. Демографія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «соціальні та поведінкові науки» спеціальності 054 «Соціологія» / ДБТУ ; уклад. І. Данченко, Н.Моїсеєва. Харків, 2023. 62с.

6. Сучасна демографічна ситуація в Україні: проблеми та перспективи: монографія / Л. Заставецька, Т.Заставецький. Тернопіль, 2022. - 108 с.

Додаткові

1. Долінченко О. М. Категорійно-понятійний апарат державного регулювання демографічних процесів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 8. С. 140–145.
2. Кравченко М. В., Мельничук Л. М. Механізми державного регулювання демографічного розвитку: теоретичний аспект. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2014. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Patp_2014_1_10.pdf.
3. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. Київ: НІСД, 2018. 472 с.
4. Муц Л. Ф. Формування та реалізація державної міграційної політики: монографія. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2019. 418 с.
5. Овдін О. В. Державне управління демографічними процесами : огляд сучасної фахової вітчизняної літератури. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 4. URL : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/35.pdf.
6. Овдін О. В. Подолання демографічної кризи та її наслідків у місті Кривому Розі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 7. С. 71–76.
7. Овдін О. В. Проблема визначення чисельності населення України у контексті моніторингу демографічних процесів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 123–129.
8. Позняк О. В. Проблеми реалізації імміграційної політики України. *Проблеми реалізації Стратегії державної міграційної політики України: зб. матеріалів наук.-практ. конф* (19 груд. 2019 р.). Київ: НІСД, 2019. С. 63–68.
9. Стешенко В. С. Зміст понять «демографічний розвиток» і «людський розвиток»: тотожності та відмінності. *Демографія та соціальна економіка*. 2013. № 1. С. 5–16.
10. Стратегія демографічного розвитку України на період до 2040 року. *Міністерство соціальної політики України*. 2024. URL: <https://www.msp.gov.ua/projects/870>.

Інформаційні ресурси

1. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <https://idss.org.ua/index>
2. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Демографія та соціальна економіка. Науковий журнал. URL: https://dse.org.ua/index_ua.html
4. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua
5. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.ukrna.kiev.ua/ukmalib>
6. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
8. Центр Разумкова. URL: <http://www.uceps.org.ua/ua/section/International>
9. Агентство гуманітарних технологій. URL: <http://www.aht.org>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Демографічна політика»
для бакалаврів спеціальностей 231 Соціальна робота

Розробник:
Оксана Василівна Лащенко

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19